

Oponentský posudek na bakalářskou práci Veroniky Němečkové Vliv vnímání barev v sociálních kontextech

Autorka překládá teoretickou práci na téma psychologie barev, jejíž konkrétnější zaměření nebo sledovaný cíl mi není příliš jasný. Práce má 39 stran vlastního textu a dalších 8 stran literatury a obrazových příloh (cca 57 normostran se započítáním veškerých znaků a všech stran). Autorka zpracovává 29 zdrojů, z toho 2 jsou čistě internetové, 11 je českých zdrojů formy učebnice, populárně naučená literatura nebo přehledový článek, dále 3 zahraniční obecné učebnice psychologie, zbývá tedy 13 publikací, které představují více či méně relevantní publikované vědecké studie. Tyto detaily uvádím proto, že se domnívám, že je to na bakalářskou práci na hranici akceptovatelnosti, nebo pod touto hranicí.

Text prochází témata týkající se barev, od fyziologie barevného vidění, přes psychologické aplikace poznatků o působení barev, až po heterogenní kapitulu o studiu efektu barev na chování a hodnocení druhých. První tématický celek je přitom zpracován především z přehledových textů, druhému tématu vévodí rozpracování Lüscherova barvového testu a třetí oddíl se zabývá velmi obšírně několika konkrétními studiemi. Dozvídáme se často nedůležité metodické detaily i vedlejší fakta (principy NHL atd., zrakové vady). Textu chybí v první řadě zaměření na určitý problém, dále ucelený výčet nebo alespoň zhruba reprezentativní výběr literárních zdrojů, ze kterých je možné tento problém postihnout a hutně a systematické zpracování cílené na podstatu věci.

Po formální stránce je text často nesrozumitelný, obsahuje řadu gramatických chyb (shoda podmětu s přísudkem velmi často hapruje). Logika členění na kapitoly není příliš jasná. Citace jsou nedůsledné, vyskytují se dlouhé pasáže bez řádné citace; se sekundárními citacemi si autorka evidentně neví rady; přehled literatury nemá jednotnou formu a u řady zdrojů chybí důležité informace (např. u publikace školitele práce si autorka opomenula zjistit citační údaje). Chybí odkazy na tabulky a další přílohy.

Na závěr bych chtěla upozornit na dvě pasáže, kde se domnívám, že došlo ke zkresení nebo nepochopení autorkou. Jednak je to kapitola 3.3. Nejasná je mi především část popisující zdroje významu barev, konkrétně odlišení biologických základů a naučených. Pokud, jak píše autorka jinde, existuje sklon nervového systému rozpoznávat lépe určitou barvu než jinou, na jejímž základu tato barva má založený svůj význam (červená=výstražný signál), není spíš vhodné toto považovat za vedlejší produkt evoluce než adaptaci? Dále mi neseďí příklad s červeným jablkem. Nedalo by se spíš hovořit o adaptování se jablka, které svou červenou barvou spíše přitahuje pozornost, než na adaptování se živočicha na rozpoznání červené jako signálu? A na druhou stranu, proč není červené jablko příklad naučené asociace? V případě tohoto konkrétního ovoce, dokonce jen jeho určitých odrůd, je zralost spojena s červenou. Jiné odrůdy jablek dozrávají do zelené nebo žluté či vínové. Rovněž pochybuju, že naučenými asociacemi má být skutečně myšleno to, co si živočišný druh v průběhu evolučního vývoje zafixoval. Zřejmě zde autorka smysl pozměnila. Co se týče dalších příkladů, nedoporučovala bych jídelní tácy dělat červené ani modré, ani zelené, v kontextu jídla tyto barvy mohou vyvolat odpuzující reakce.

Druhá velmi nepovedená pasáž je poslední odstavec str. 34, kde se autorka pokouší shrnout etologickou teorii atraktivity. Je plný zkratkovitých vyjádření a nepřesností. Navazuje pak pasáž o fyzických znacích atraktivity, která není vzhledem k tématu práce relevantní a nemůže tak být ničím lepším povrchním parafrázováním některých učebnicových polopravd.

Práce podle mého názoru nemá parametry jasně zaměřeného review a neměla by být obhájena

26.8.2014

Jitka Lindová